

Джон Дьюї (англ. John Dewey, 20 жовтня 1859 — 1 червня 1952) — американський філософ, психолог та реформатор освіти. Дьюї був значною постаттю в філософії прагматизму та засновником функціональної психології, пропагандистом освітнього прогресивізму.

Дьюї народився в місті Берлінгтон, штат Вермонт, у родині середніх статків. Він навчався у Вермонтському університеті і закінчив його у 1879. Після двох років на посаді вчителя в Ойл-Сіті у Пенсильванії і року на посаді вчителя початкової школи в невеличкому містечку у Вермонті, Дьюї вирішив, що не має хисту вчителя початкової чи середньої школи. Він продовжив навчання й отримав Ph.D. в Школі мистецтв та наук Університету Джонса Гопкінса. 1884 року він отримав роботу в Мічиганському університеті, де працював по 1888 рік, а потім знову з 1889 по 1894. Неопублікована й втрачена дисертація Дьюї називалася «Психологія Іммануїла Канта».

Був професором Мічиганського, Чиказького і Колумбійського університетів (1904-1930). У 1919 році став одним із засновників Нової школи соціальних досліджень в Нью-Йорку. Стояв на чолі «Ліги незалежної політичної дії». Під час Другої світової війни виступав проти ідеології нацизму, зокрема, проти насильства над педагогікою в Третньому рейху.

Джона Дьюї все частіше згадують у процесі реалізації компетентнісного підходу в реалізації освітньої діяльності. Дидактична концепція американського філософа і педагога Дж. Дьюї істотно вплинула на становлення світової педагогіки. Вона основана на прагматизмі, що набув форми інструменталізму. Прагматизм, за твердженням філософа-педагога, полягає у визначенні цінності ступенем користі людям, практичним значенням та направленістю на благо.

Дж. Дьюї стверджував, що дитина пізнає нове не заради знань, як вважали попередники, а заради діяльності, вона цікавиться саме тим, що може зробити сама. Він вперше поєднав пізнання і діяльність. Крім цього, як прихильник природничо-наукового емпіризму, він визначив місце пізнання і

діяльності у розв'язанні повсякденних дитячих проблем. Процес розв'язання, що спирається на метод експерименту, має забезпечувати успішне відкриття учнями нових істин, що відбувається ступенево:

- 1) відчуття проблеми (утруднення);
- 2) її виявлення і визначення;
- 3) пошук можливого розв'язання;
- 4) виявлення шляхом умовиводів наслідків із імовірного розв'язання;
- 5) подальші спостереження й експерименти, що дають змогу зробити висновок, у якому міститься позитивне чи негативне судження.

В основі експериментального методу Дж. Дьюї - розвиток індивідуальної ініціативи учня. Він вважав, що педагог повинен допомагати пізнавати тільки те, що спонтанно зацікавило дитину, а не пропонувати вивчати щось інше. Учень має у процесі самостійного дослідження відкривати для себе властивості і закономірності предметів і явищ, а педагог може тільки відповідати на його запитання, якщо такі з'являться. Дж. Дьюї був прихильником думки, що пізнавальної активності, зацікавленості дитини достатньо для повноцінного інтелектуального розвитку та освіти. Навчання слід здійснювати насамперед як трудову та ігрову діяльність, як процес дослідження проблемного середовища, знаходження відповідей на суперечливі питання. Основними умовами успішності навчання, на думку Дж. Дьюї, є: проблематизація змісту навчального матеріалу, навчальна активність учня, зв'язок навчання з життям школяра, грою і працею.

Освіта не має надавати дитині перелік беззаперечних істин. Навпаки, вона має підготувати її до зіткнення з проблемами та необхідності приймати самостійне рішення на основі власного досвіду. Людина, яка у дитячому віці отримала навичку приймати рішення, буде краще підготовлена до життя у мінливому світі.